

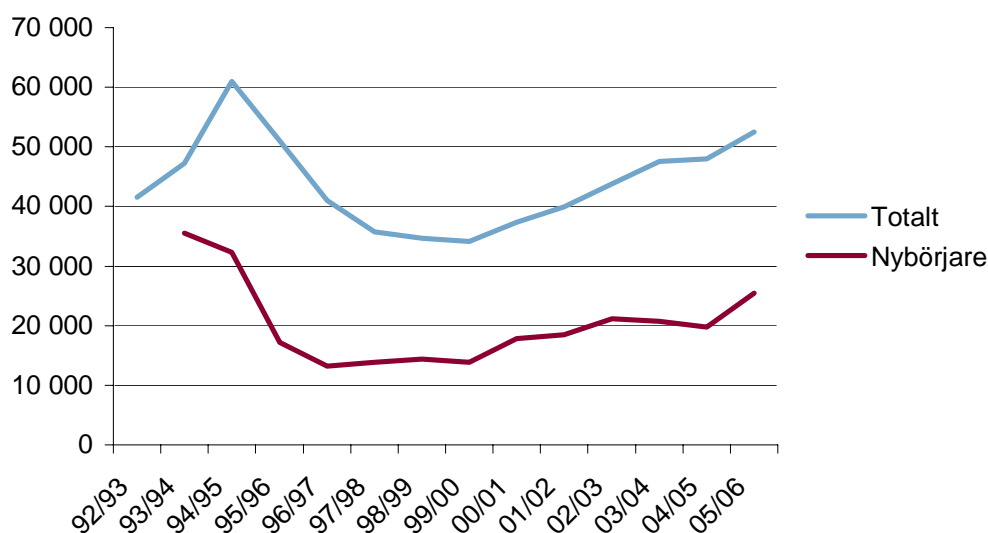
Elever och studieresultat i sfi läsåret 2005/06

Denna promemoria avser elever som varit inskrivna i svenskundervisning för invandrare (sfi) någon gång under läsåren 2003/04 - 2005/06. Samtliga elever har studerat enligt 2002/03 års kursplan för sfi som består av tre olika studievägar om vardera två kurser. Sfi 1 består av kurs A och B, Sfi 2 består av kurs B och C och Sfi 3 består av kurs C och D. Två av kurserna finns i mer än en studieväg. Beroende på studieväg kan var och en av dessa två kurser, kurs B och kurs C, vara antingen nybörjarkurs eller fortsättningskurs. Oavsett om kursen är nybörjarkurs eller fortsättningskurs är kursmålen desamma, men kursen får helt olika utformning beroende på elevens kunskaper i svenska vid kursstarten och vald studieväg. Kursplanen är utformad för att bättre kunna möta individer med olika utbildningsbakgrund, förutsättningar och studiemål. I Sfi 1 är målen anpassade till invandrare som är analfabeter eller kortutbildade. Sfi 2 och 3 har snabbare studietakt och mer avancerade mål.

1. Elever

Lsåret 2005/06 deltar totalt 52 500 elever i sfi. Det är ungefär 4 500 fler elever än läsåret innan. Utgår man från den högsta studieväg eleven studerar på under läsåret så studerar 13 procent på studieväg 1, 38 procent på studieväg 2 och 49 procent på studieväg 3. Av eleverna 2005/06 är drygt 25 400 nybörjare i sfi. Övriga 27 100 elever har påbörjat sfi ett eller flera läsår tidigare. Antalet nybörjare i sfi 2005/06 är det högsta antalet sedan läsåren 1993/94 och 1994/95 då antalet nybörjare var över 30 000.

Diagram 1. Antalet elever i sfi läsåren 1992/93-2005/06

251 kommuner har elever i sfi läsåret 2005/06 jämfört med 252 kommuner 2004/05 och 247 kommuner 2003/04. Sfi är en liten verksamhet i många kommuner. I 40 kommuner är elevantalet under 25, i åtta kommuner är elevantalet lägre än tio. Bara 86 kommuner eller kommunalförbund har fler än 100 elever 2005/06.

Av samtliga elever 2005/06 är 12 180 (23,2 %) flyktingar, 823 (1,6 %) tillståndssökande och 39 497 (75,2 %) övriga invandrare. Andelen flyktingar ökade med drygt en procentenhet jämför med läsåret 2004/05. Andelen flyktingar hade dessförinnan minskat varje läsår från och med läsåret 1993/94 då andelen flyktingar uppgick till 72 procent. Med flykting avses en person som efter att ha beviljats uppehållstillstånd mottagits i kommunen och som kommunen har rätt att erhålla ersättning för enligt statsbidragsbestämmelserna för mottagande av flyktingar i kommunen. Med tillståndssökande avses utländsk medborgare som sökt uppehållstillstånd för bosättning i Sverige och som ännu inte erhållit beslut. Med övriga invandrare avses elever i sfi som inte är flyktingar eller tillståndssökande.

Av det totala antalet elever läsåret 2005/06 är 59 procent kvinnor och 41 procent män. Könsfördelningen är därmed ungefär densamma som de fem närmast föregående åren då andelen kvinnor var omkring 60 procent. Andelen kvinnor har ökat sedan mitten av 90-talet, läsåret 1994/95 var andelen 52 procent.

Elevernas medianålder är 32 år läsåret 2005/06. 18 procent av eleverna är yngre än 25 år och 13 procent är 45 år eller äldre. Kvinnor och män i sfi har samma medelålder, 33 år.

Arabiska är det vanligaste modersmålet

Bland eleverna under 2005/06 är arabiska det vanligaste modersmålet. 9 316 elever har arabiska som modersmål. Därnäst vanligast modersmålen är thailändska (3 420 elever) och spanska (2 989 elever). De därnäst vanligaste språken är somaliska, kurdiska/nordkurdiska, bosniska/kroatiska/serbiska, engelska, polska, ryska, persiska, turkiska, sydkurdiska och albanska, alla med mer än 1 500 sfi-elever. Nästan 70 procent av sfi-eleverna hade något av dessa språk som modersmål. Bland de resterande eleverna är 122 språk representerade. De flesta av dessa språk talas bara av enstaka elever. 109 språk talas av färre än tio elever och nio språk talas bara av en elev vardera.

Andelen kvinnor varierar också mellan språkgrupperna. Bland elever med thailändska som modersmål är andelen kvinnor drygt 95 procent. Bland elever med engelska som modersmål är andelen kvinnor knappt 40 procent.

Utbildningsbakgrunden varierar mellan elever med olika modersmål

De enda uppgifter som finns om sfi-elevernas utbildningsbakgrund är antalet utbildningsår i hemlandet, vilket är ett grovt mått på tidigare utbildning. 61 procent av sfi-eleverna 2005/06 har minst en tioårig utbildning sedan tidigare, 17 procent har en utbildning sedan tidigare som är 7-9-årig och 23 procent har en utbildning sedan tidigare som är sex år eller kortare.

Invandrare med kort utbildning måste i allmänhet delta i läs- och skrivinläring inom grundläggande vuxenutbildning innan eller parallellt med sfi-studier. Det finns brister i sfi-statistiken genom att elever som egentligen bedriver sfi-studier, av några kommuner betraktas som elever enbart i grundläggande vuxenutbildning och därför inte rapporteras. Elevantalet i sfi kan vara underskattat och utbildningsnivån därmed överskattad.

Utbildningsbakgrunden varierar mellan elever med olika modersmål. Bland de 20 största modersmålen i sfi har över 90 procent av eleverna med ryska som modersmål en utbildning som är 10 år eller längre medan endast 22 procent av eleverna med somaliska har en utbildning som är minst 10 år.

2. Studieresultat

Sfi är en skolform där eleverna kan påbörja och avsluta utbildningen när som helst under året. Undervisning för en elev med rätt till sfi ska finnas att tillgå så snart som möjligt. Om det inte finns särskilda skäl ska undervisningen kunna påbörjas inom tre månader. Undervisningen bör bedrivas kontinuerligt under hela året, endast med uppehåll för semester. Eftersom eleven börjar studierna på sin språkliga nivå och avslutar dem när målen för utbildningen har uppnåtts, kan studietiden variera kraftigt.

63 procent av nybörjarna 2003/04 godkända på någon kurs

För att bedöma resultaten i sfi måste en grupp elever som börjat under samma tidsperiod följas under relativt lång tid. I den senaste nybörjargruppen i sfi som kan följas i genomsnitt två och ett halvt år, 23 330 nybörjare läsåret 2003/04, har 32,7 procent godkänts på den tiden vilket är något lägre än för nybörjarna läsåret 2002/03 (33,6 %). Här ingår de elever som är godkända enligt studieväg 3, kurs D. Ytterligare drygt 6 procent är godkända på studieväg 2 och drygt 2 procent på studieväg 1. Varje kurs kan enligt kursplanen för sfi utgöra den avslutande kursen. Inkluderas även de elever som är godkända på studieväg 1 kurs A, studieväg 2 kurs B eller studieväg 3 kurs C, är 62,9 procent av nybörjarna godkända på någon kurs, oavsett studieväg, efter två och ett halvt år.

Andelen nybörjare som fortfarande finns i utbildning vid läsårets slut är 24,8 procent och är högre än för nybörjarna 2002/03 och 2001/02 men ungefär densamma som för nybörjarna 2000/01. Andelen som slutar utan att ha godkänts eller som avbryter utbildningen är 34 procent, vilket är den lägsta andelen sedan 1993/94. Drygt fyra procent av nybörjarna 2003/04 avbröt sin utbildning på grund av att de fått arbete.

Tabell 1. Utbildningsresultat i sfi två år efter startåret för nybörjare i sfi 1993/94-2003/04

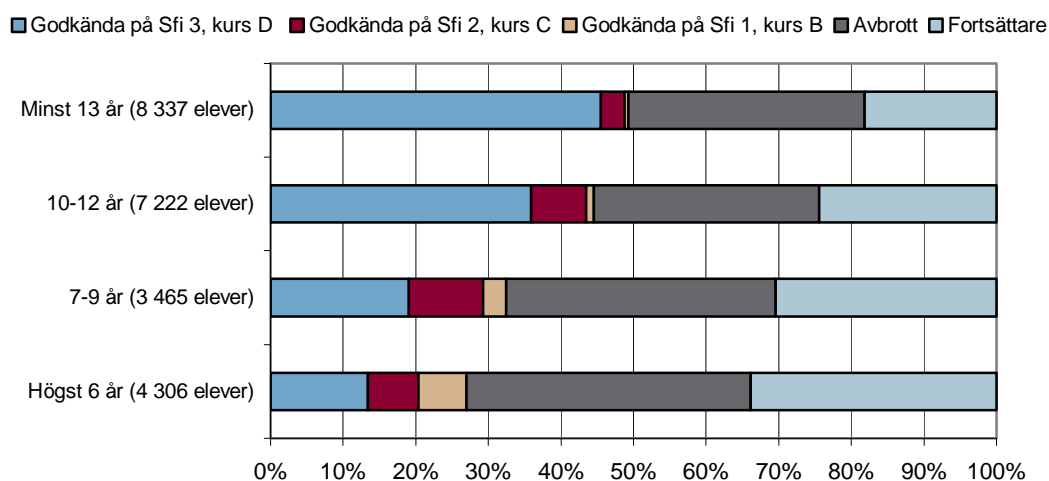
Läsår	Antal nybörjare	därav andel (%) som två år efter startåret			
		avslutat utbildningen med godkänt resultat	avslutat Sfi 2, kurs C eller Sfi 1, kurs B	avbrutit utbildningen/gjort studieuppehåll	fortsätter utbildningen nästa läsår
1993/94	35 500	48,4	.	41,8	9,8
1994/95	32 400	44,1	.	44,8	11,1
1995/96	17 300	37,3	.	52,6	10,1
1996/97	14 000	34,6	.	54,4	11,0
1997/98	15 200	37,8	.	51,5	10,7
1998/99	15 054	37,3	.	52,3	10,4
1999/00	14 612	35,3	.	55,4	9,2
2000/01	18 595	31,9 ¹	0,9	42,7	24,5
2001/02	19 160	34,5 ¹	3,4	48,6	13,5
2002/03	21 023	33,6 ¹	6,7	39,5	20,2
2003/04	23 330	32,7	8,5	34,0	24,8

¹I denna uppgift ingår elever som har godkänts enligt äldre kursplan eller 2002/03 års kursplan studieväg 3, kurs D.

Sambandet mellan tidigare utbildning och resultat i sfi är starkt

Knappt 46 procent av nybörjarna 2003/04 med en minst 13-årig tidigare utbildning blev godkända i sfi inom två och ett halvt år mot drygt 13 procent av dem som har en högst sexårig utbildning och 19 procent av dem med en 7-9-årig utbildning. Vid jämförelser mellan elever med olika utbildningsbakgrund är det värt att notera att elever med kort utbildningsbakgrund inte alltid har samma förutsättningar att snabbt lära sig det svenska språket. Elever med kort utbildningsbakgrund måste ofta först delta i läs- och skrivinläring och inläringstiden kan därmed bli längre.

Diagram 2. Andelen godkända, avbrott och fortsättare t.o.m. 2005/06 bland nybörjare 2003/04 med uppdelning på utbildningsbakgrund

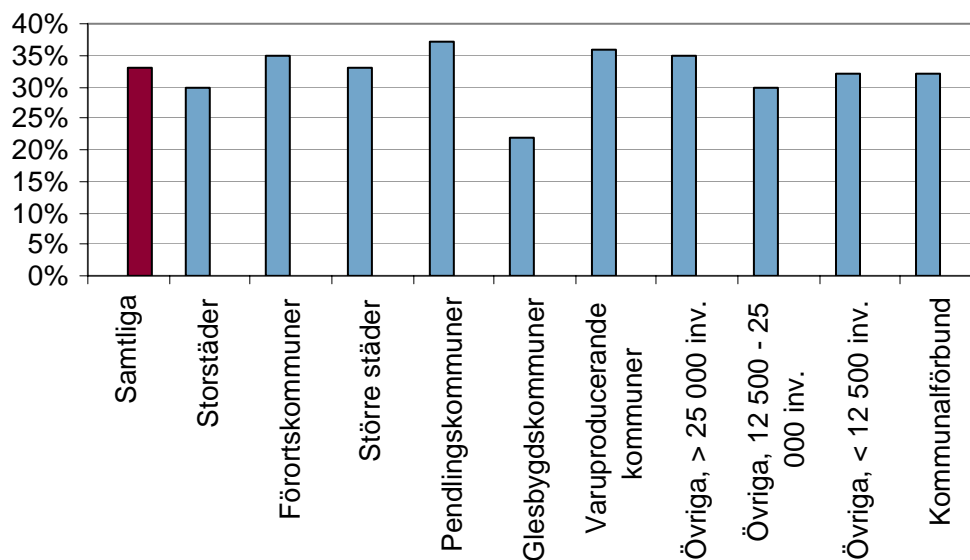

Studieresultatet varierar också mellan olika åldersgrupper och språkgrupper. Mönstret är relativt likartat mellan åren. Yngre elever blir godkända i högre grad än äldre elever och elever med vissa modersmål blir godkända i större utsträckning än andra. Detta hänger samman både med olikheter i utbildningsbakgrund mellan elever från olika delar av världen och att de språkliga skillnaderna gentemot svenskan är större eller mindre. Ungefär 57 procent av eleverna med ryska som modersmål godkändes på sfi-kursen inom två och ett halvt år, vilket är den högsta andelen bland de tio språkgrupper som hade störst antal sfi-nybörjare 2003/04. Därefter följer bosniska/kroatiska/serbiska, persiska och spanska med ungefär 42 procent, 40 procent respektive 34 procent. Lågst andel godkända efter i genomsnitt två och ett halvt år har elever med somaliska och thailändska som modersmål, 15 respektive 21 procent.

Riktmärket för hur många undervisningstimmar som behövs för att uppnå godkänt resultat i sfi är 525 timmar. Denna tid kan överskridas eller underskridas beroende på vad den enskilde eleven behöver för att klara kursens mål. Elever som godkändes under sitt första år har självfallet i genomsnitt deltagit i färre undervisningstimmar än de som godkändes under det tredje läsåret. På grund av studieuppehåll och olika studieintensitet varierar emellertid antalet timmar betydligt även bland de elever som blir godkända först 2005/06. I genomsnitt hade nybörjarna 2003/04, som godkändes enligt sfi 3, kurs D t.o.m. 2005/06, deltagit i 389 timmars undervisning. För nybörjarna 2002/03 var motsvarande siffra 405 timmar. Många elever har godkänts efter avsevärt fler timmar.

Stor variation i andelen godkända mellan kommunerna

Variationen mellan kommunerna i andelen som är godkända enligt studieväg 3 kurs D efter i genomsnitt två och ett halvt år är stor. Om jämförelsen begränsas till de kommuner som hade mer än 20 nybörjare 2003/04 varierar andelen godkända mellan 0 och 68 procent. Samma jämförelse visar att andelen lågutbildade (med högst sex års utbildning från hemlandet) varierar mellan 0 och 75 procent. I den kommun där flest godkändes är andelen lågutbildade 6 procent. I diagram 3 visas variationerna mellan kommungrupper i andel godkända elever.

Diagram 3. Andelen godkända t.o.m. 2005/06 bland nybörjare 2003/04, per kommungrupp**Tabeller på Skolverkets webbplats**

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats under "statistik". Där finns Sveriges officiella statistik om sfi för läsåret 2005/06 på riks-, läns- och kommunnivå.